

KURS I PSYKOEDUKATIVT/KUNNSKAPSFORMIDLENDE FAMILIESAMARBEID VED PSYKOSE OG ROP-LIDELSER

Arr: BROBYGGERNE - Psykisk helse og rus, Notodden kommune i samarbeid
med DPS Øvre Telemark og TIPS Sør-Øst

De nye nasjonale faglige retningslinjer fra Helsedirektoratet: "Utredning, behandling og oppfølging av psykoselidelser" og "ROP-retningslinjen" anbefaler psykoedukativt/kunnskapsformidlende familiarbeid ved behandling av psykose og ROP-lidelser. Det begrunnes med redusert tilbakefall, bedre compliance og bedre prognose for pasienten.

Kurset er et interaktivt ferdighetskurs for å lære allianse- og kriesamtaler med pasienter og familiemedlemmer/pårørende. Man får opplæring i samtalemetodikk og problemløsningsmetodikk for å kunne gjennomføre enkfamiliarbeid samt å kunne drive en flerfamiliegruppe med inntil 5 pasienter og deres familiemedlemmer. Kurset vil også gi kunnskap i psykoseforståelse og ROP-forståelse, stress og sårbarhetsmodellen samt kognitive vansker og hvordan dette kan formidles og bedre ivaretas i møte med pasienter og deres nærmeste.

Dette kurset er igangsatt etter initiativ fra Brobyggersamarbeidet i Notodden v/ Psykisk helse og rus (PHR) med støtte fra Helsedirektoratet.

Kurset arrangeres av PHR i samarbeid med TIPS Sør-Øst og TIPS-teamet ved SØ.

Kurset vil gå over 6 dager med 2 dager i hver uke i 3 uker, samt oppstartseminar og avslutningsseminar.

PHR Notodden kommune

Program:

Opstartseminar: PSYKOEDUKASJON OG RECOVERY

v/psykologspesialist **Marit Grande**, TIPS Sør-Øst (Tidlig intervensjon ved psykose)

og professor **Bengt Karlsson**, Høgskolen i Buskerud og Vestfold

Tid: **torsdag 22. januar kl 0830-1500**

Sted: **Bok & Blushuset**

Målgruppe: **Åpent for alle i Brobyggersamarbeidet**

(se eget program)

Opplæring i psykoedukativt/kunnskapsformidlende familiesamarbeid

Målgruppe: **Ca 40 tildelte plasser til PHR, Psykiatrisk klinikk STHF, NAV, NOPRO, KIF**

Uke 6 – 1. samling

Torsdag 5. februar:

- 09.00-09.30 Presentasjon av kursledere og kursdeltakere. Praktiske opplysninger.
- 9.30-10.15 Psykoedukativt / kunnskapsformidlende familiesamarbeid i enkeltfamilier og flerfamiliegruppe ved første episode og i et rehabiliteringsperspektiv. Presentasjon av forskningsmessig bakgrunn, retningslinjer og manual for et optimalt familietilbud ved psykose og ROP-lidelser
- 10.15-10.30 Pause
- 10.30-11.30 Alliansesamtaler, struktur og kommunikasjonsregler
- 11.30-12.00 Lunsj
- 12.00-13.30 Øvelser/rollespill av metoder i aktiv lytting i alliansesamtaler
- 13.30-13.45 Pause
- 13.45-14.30 Psykose og ROP-problematikk v/ overlege Lars Linderoth
- 14.30-14.45 Pause
- 14.45-15.30 Psykose og ROP-problematikk v/overlege Lars Linderoth

Fredag 6. februar:

- 09.00-09.45 Genogram – kartlegging av flergenerasjonsperspektivet. Kartleggingsmetode av familiens belastninger, nettverk, ressurser og tidslinje
- 09.45-10.00 Pause
- 10.00-11.30 Kognitive vansker
- 11.30-12.00 Lunsj
- 12.00-12.45 Tilbakefallstegn
- 12.45-13.00 Pause

13.00-15.30 Øvelser og rollespill av allianse- og krisesamtaler med metoder i psykoedukasjon og aktiv lytting

Uke 7 – 2. samling

Torsdag 12. mars:

09.00-09.45 Oppstart av enkeltfamilie og flerfamiliegruppe; 1. og 2. gruppemøte
Personlig presentasjon og sykdomserfaring

09.45-10.00 Pause

10.00-11.45 Problemløsning i enkeltfamilie ved bruk av aktiv lytting, positiv reformulering, struktur og psykoedukasjon inn i familiens situasjon.

11.45-12.15 Lunsj

12.15-13.00 Øvelser og rollespill av problemløsning

13.00-13.15 Pause

13.15-14.30 forts. rollespill

14.30-14.45 Pause

14.45-15.30 Forts. rollespill

Hjemmeoppgave til i morgen: Forberede 1. og 2. gruppemøte: personlig presentasjon og sykdomserfaring

Fredag 13. mars:

09.00-9.45 Rollespill av oppstart av enkeltfamilie og flerfamiliegruppe; 1. og 2. gruppemøte: Personlig presentasjon og sykdomserfaring

09.45-10.00 Pause

10.00-10.45 Forts. rollespill personlig presentasjon og sykdomserfaring

10.45-11.00 Pause

11.00-11.45 Undervisning for pasienter og familiemedlemmer
Tilrettelegging og innhold

11.45-12.15 Lunsj

12.15-14.00 Presentasjon fra praksis: Enkeltfamiliegrupper i SØ og DPS

14.00-14.15 Pause

14.15-15.30 Erfaringer fra pasient og familiemedlemmer.

Hjemmeoppgave til 3.samling: Se filmen: «Familien gjør en forskjell»

Uke 16 – 3. samling

Torsdag 16. april:

09.00-09.45 Oppstart og betingelser for gjennomføring av et systematisk kunnskapsformidlende tilbud

09.45-10.00 Pause

10.00-10.45 Psykoedukative flerfamiliegrupper: Problemløsningsmodellen.

10.45-11.00 Pause

11.00-11.45 Film: PE FFG
11.45-12.15 Lunsj
12.15-15.30 Rollespill av PE FFG

Fredag 17. april:

09.00-09.45 Evalueringsinstrument og tilfredshetsmålinger.
Gjennomgang av anbefalte instrumenter og bruken av disse.
09.45-10.0 Pause
10.00-12.00 Rollespill av PE FFG
12.00-12.30 Lunsj
12.30-14.30 Rollespill av storgruppe
14.30-14.45 Pause
14.45-15.30 Evaluering og utdeling av kursbevis

*NB! Mellom 1. og 2. samling og mellom 2. og 3. samling legges det inn en veiledning a 3 timer.
Datoer får du ved oppstart.
Forbehold om små endringer i programmet.*

Det er obligatorisk oppmøte på undervisning og veiledning for å få godkjent kursbevis fra TIPS Sør-Øst. Lokale veiledere blir godkjent som veileder i psykoedukativt familiearbeid. Opplæringen foregår på DPS Øvre Telemark – Notodden.

**Avslutningsseminar: MOTIVERENDE INTERVJU
– sett i sammenheng med PSYKOEDUKASJON og RECOVERY**

v/**Petter Nasset**, psykolog og selvstendig næringsdrivende. Han er ansatt i 20 % stilling som veileder ved Avd. for Rus og avhengighet avd. Arendal ved Sørlandet Sykehus. Han har tidligere undervist kommunen i motiverende intervju. I dette foredraget har han psykoedukasjon og recovery som bakteppe i samtalemotodikken. Det blir en spennende dag med foredrag, samtaler og rollespill.

Tid: **11. mai**

Sted: **Fastsettes senere (kommer eget program)**

Målgruppe: **Åpent for alle i Brobyggersamarbeidet**

Påmelding til opplæringen:

Hver av de aktuelle virksomhetene i Brobyggerne melder på samlet på vedlagt skjema inne påmeldingsfristen

Påmelding til seminarene:

anne.kvalheim@sthf.no innen oppgitt påmeldingsfrist på utsendt invitasjon

Presentasjon av forelesere:

Marit Grande

Hun er utdannet psykolog ved UiO 1987, spesialist i klinisk voksenpsykologi fra 2000. Har bred klinisk erfaring fra arbeid med ungdom og voksne med psykiske lidelser. Har vært med på å bygge opp flere ulike utrednings- og behandlingstilbud for pasienter med sammensatt og alvorlig problematikk både innenfor og utenfor døgninstitusjoner. Jobber nå ved TIPS Sør-Øst som er et regionalt kompetansesenter for tidlig intervensjon ved psykose, og har ansvar for å formidle kunnskap om psykose og evidensbasert utredning og behandling for psykoselidelser.

Inger Stølan Hymer

Jobber som TIPS Sør-Øst konsulent ved Sykehuset Østfold og spesialkonsulent ved TIPS Sør-Øst. Autorisert sykepleier 1988. Videreutdanning i psykiatrisk sykepleie og administrasjon og ledelse. Godkjent gruppeleder i psykoedukativt familiearbeid ved psykose, veileder og EE rater. Sitter i TIPS-teamet i Østfold. Har utviklet en nettverksmodell med nøkkel- og kontaktpersoner både i VOP og BUP som gjør at man sikrer ivaretagelse av kompetanse på systemnivå. Det lokale TIPS teamet er sentral instans i dette nettverket. Dette betyr at de fleste pasienter med førstegangpsykose fanges opp og får et tilbud om snarlig utredning og behandling i sitt nærmiljø.

Lars Linderoth

Han er spesialist i psykiatri og overlege ved Rehabiliteringspoliklinikken ved Bærum DPS. Han har også vært med i deres Samhandlingsteam. Linderoth har lang erfaring fra arbeid med pasienter med rusproblemer og psykiske lidelser, og han har deltatt i planarbeid og flere fagutviklingsprosjekter på feltet. Han er også tilknyttet nasjonal kompetansetjeneste for ROP (samtidig rus og psykisk lidelse) og er en erfaren foreleser.

Bengt Karlsson

Han er psykiatrisk sykepleier, familieterapeut og professor i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Buskerud og Vestfold. Har lang erfaring med psykisk helsearbeid, og har de siste årene arbeidet med utdanning og forskning med vekt på forholdet mellom grunnlagstenkning og ulike praksiser. Han var bl.a lokal prosjektleder for forskningsprosjektet "Krisehåndtering og hjemmebehandling i lokalbasert psykisk helsearbeid". Sammen med professor Marit Borg har han medvirket til en systematisk kunnskapssammenstilling om Recoveryorienterte praksiser (NAPHA-rapport 4/2013)

Petter Nasset

Han er selvstendig næringsdrivende, utdannet ved Universitetet i Bergen og Oslo, profesjonsstudiet i Psykologi. Han er ansatt i 20% stilling som veileder på Avd. for Rus og avhengighet avd. Arendal ved Sørlandet Sykehus i tillegg til flere andre faste veilederoppdrag. Han har tidligere jobbet 5 år ved Borgestadklinikken avd. Bragernes Behandlingscenter i Drammen hvor han utviklet kursopplegget "Mentale Strategier" med fokus på motivasjon og utvikling av positiv livsmestring. Arbeidet videre i tre år ved Kompetansesenter for rus - Region sør med ansvar for undervisning i Motiverende Intervju i regionens fem fylker. Nasset har i tillegg lengre tids erfaring i coaching innen toppidrett og personlig utvikling.

Bindende påmelding til opplæring i
Psykoedukativt/kunnskapsformidlende familiesamarbeid
Våren 2015 - BROBYGGERNE i Notodden

Virksomhet: _____

Navn	Stilling	Telefon	e-post

Sendes til anne.kvalheim@sthf.no innen 5. desember